

SMART TEXNOLOGIYALARNING TURIZM RIVOJLANISHIGA TA'SIRI

Umarov Omonjon Muxammad o'g'li

Qo'qon universiteti Xalqaro turizm va iqtisodiyot kafedrası o'qituvchisi

omonjonumarov1994@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada turizm sohasida smart texnologiyalarning qo'llanish usullari o'rganiladi. Smart texnologiyalar sayyohlar sayohatlarini rejalashtirish va sayohatni boshqarishda keng qo'llanilmoqda. Shuningdek destinatsiyalarni boshqarish tashkilotlari o'zlarining marketing strategiyalari va tashrif buyuruvchilar oqimini ko'paytirish, sayyohlarning xatti-harakatlari va ularning xoxishlarini inobatga olgan holda ma'lumotlarni to'plash uchun aqlli texnologiyalardan foydalanish mumkin.

Kalit so'zlar: *smart turizm, aqlli shahar, smart texnologiya, Big Data, Iot system, virtual haqiqat, sun'iy intellekt, chatbot.*

ВЛИЯНИЕ УМНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА РАЗВИТИЕ ТУРИЗМА

Умаров Омонжон Мухаммад угли

Преподаватель кафедры международного туризма и экономики Кокандского университета

omonjonumarov1994@gmail.com

Аннотация: В данной статье рассматриваются способы использования смарт-технологий в сфере туризма. Смарт-технологии широко используются при планировании и управлении туристическими поездками. Организации по управлению дестинациями также могут использовать интеллектуальные технологии для улучшения своих маркетинговых стратегий и увеличения трафика посетителей, а также для сбора данных о поведении и предпочтениях туристов.

Ключевые слова: *умный туризм, умный город, умные технологии, большие данные, система IoT, виртуальная реальность, искусственный интеллект, чат-бот.*

IMPACT OF SMART TECHNOLOGIES ON TOURISM DEVELOPMENT

Umarov Omonjon Mukhammad ugli

Teacher of the Department of International Tourism and Economy of Kokand University

omonjonumarov1994@gmail.com

Abstract: This article examines the ways of using smart technologies in the field of tourism. Smart technologies are widely used in tourist travel planning and travel management. Destination management organizations can also use smart technologies to improve their marketing strategies and increase visitor traffic, and collect data on tourist behavior and preferences.

Keywords: *smart tourism, smart city, smart technology, Big Data, IoT system, virtual reality, artificial intelligence, chatbot.*

KIRISH

Turizm - bu iqtisodiyotning eng tez rivojlanayotgan sohalaridan biridir. Aqlli texnologiyalarning paydo bo'lishi bilan turizm sanoati rivojlanishi sezilarli darajada tezlashdi. Aqlli texnologiyalar sayohatchilarning sayohat qilishi, yangi yo'nalishlarni kashf qilishida muhim ahamiyat kasb etmoqda. Turizm industriyasida aqlli texnologiyalardan foydalanish sayyohlik tajribasini va turizm biznesi daromadlarini oshirishning muhim vositasiga aylandi.

So'nggi yillarda turizmni rivojlantirishda aqlli texnologiyalar tobora muhim rol o'ynamoqda. Ushbu texnologiyalar sayyohlarning sayohatlarini rejalashtirish, bron qilish va tajribasini o'zgartirish usullarini inqilob qildi va turizm biznesiga o'z operatsiyalari va marketing strategiyalarini yaxshilashga yordam berdi. Ushbu maqola sayyohlik sanoatida aqlli texnologiyalardan foydalanishning turli usullarini, ularni amalga oshirish bilan bog'liq foyda va muammolarni o'rganishga qaratilgan.

Aqlli texnologiyalar qo'llaniladigan asosiy yo'nalishlardan biri bu destinatsiyalarni boshqarishdir. Sayyohlar endi mobil ilovalar, veb-saytlar va ijtimoiy media platformalari orqali o'z manzillari haqidagi ko'plab ma'lumotlarga kirishlari mumkin. Bu ularga o'z sayohatlarini yanada samarali rejalashtirish va ular bilmagan bo'lishi mumkin bo'lgan yangi va yo'ldan tashqari diqqatga sazovor joylarni kashf qilish imkonini berdi. Destinatsiyalarni boshqarish tashkilotlari, shuningdek, sayyohlik xatti-harakatlari va imtiyozlari to'g'risidagi ma'lumotlarni to'plash uchun aqlli texnologiyalardan foydalanishlari mumkin, bu ularga marketing strategiyalarini moslashtirishga va tashrif buyuruvchilarning umumiy tajribasini yaxshilashga yordam beradi.

Smart texnologiyalar turizm sanoatining ajralmas qismiga aylandi. Ular sayyohlarga o'zlarining sayohat joylari haqida ma'lumot olishlari, sayohatlarini rejalashtirishlari, turar joyni bron qilishlari va transport vositalarini osongina olishlariga imkon berdi. Sayyohlar endi o'z smartfonlari, planshetlari va noutbuklari

orqali sayohat joylari, jumladan, xaritalar, ob-havo ma'lumotlari, mahalliy diqqatga sazovor joylar va tadbirlar haqidagi ma'lumotlarni bilib olishlari mumkin bo'ladi.

Aqlli turizm tushunchasi Yevropa Ittifoqining "Aqlli turizm" direktivasi natijasida paydo bo'lib, u "Yevropa Ittifoqida aqlli turizmni targ'ib qilish, yo'nalishlarni tarmoqlash va mustahkamlash"ga qaratilgan.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Turizm sanoatida aqlli texnologiyalardan foydalanish adabiyotlarda keng o'rganilgan. Olimlar aqlli texnologiyalarning turizm industriyasining turli jabhalariga, jumladan, sayyohlik tajribasi, marketing, xavfsizlik hamda daromad olish kabi sohalarga ta'siri haqida izlanishlar olib borgan.

Turizm sanoatida aqlli texnologiyalarning asosiy afzalliklaridan biri bu sayyohlik tajribasini oshirishdir. Tadqiqotchilar Buhalis va Law (2008) "Progress in Information Technology and Tourism Management: 20 Years on and 10 Years After the Internet - The State of eTourism Research" nomli maqolasida aqlli texnologiyalar sayyohlarga sayohat qilish joylari haqida ma'lumot olish, sayohatlarini rejalashtirish, turar joy va transportni osongina band qilish imkonini berishi, bu sayohatni rejalashtirish va amalga oshirish uchun zarur bo'lgan vaqt va kuchni kamaytirish orqali umumiy turistik tajribani yaxshilashini aytib o'tgan [1].

Aqlli texnologiyalar sayyohlarning xavfsizligini ham yaxshiladi. Gretzel va Yoo (2008) "Trust in Travel-related Consumer Generated Media" nomli ilmiy maqolasidagi ma'lumotlarga ko'ra, aqlli texnologiyalar sayyohlarga favqulodda xizmatlarga kirish, hodisalar haqida xabar berish va sayohat qilish joylarida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan xavflar haqida ogohlantirishlar olish imkonini beradi. Bu sayyohlarga real vaqt rejimida potentsial tahdidlar haqida ma'lumot berish orqali ularning xavfsizligini oshiradi [2].

Bundan tashqari, aqlli texnologiyalar sayyohlik korxonalariga sayyohlarga shaxsiy xizmatlarni taqdim etish imkonini berdi. Masalan, mehmonxonalar mehmonlarga o'z xohishlariga ko'ra moslashtirilgan xizmatlarni taklif qilish uchun aqlli texnologiyalardan foydalanishi mumkin (Xiang va boshq., 2015). Bu alohida turistlarning ehtiyojlarini qondiradigan moslashtirilgan xizmatlarni taqdim etish orqali umumiy turistik tajribani oshiradi [3].

Bundan tashqari, aqlli texnologiyalar sayyohlik korxonalariga maqsadli marketing xizmatlarini taqdim etish orqali daromadlarni oshirish imkonini berdi. Turizm korxonalari turistlarning xatti-harakatlari va afzalliklarini kuzatish uchun ma'lumotlar tahlilidan foydalanishlari mumkin (Xiang va boshq., 2015). Ushbu ma'lumotlardan turistlarning qiziqishlari va afzalliklaridan kelib chiqqan holda muayyan guruhlariga mo'ljallangan shaxsiylashtirilgan marketing kampaniyalarini yaratish uchun foydalanish mumkin [4].

Shu bilan birga, ba'zi olimlar turizm sanoatida aqlli texnologiyalardan foydalanish bilan bog'liq muammolarni ham keltirib o'tgan. Masalan, Vang va boshqalar. (2017) aqlli texnologiyalardan foydalanish sayyohlar uchun axborotning haddan tashqari ko'p yuklanishiga olib kelishi va bu ularning sayohatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkinligini ta'kidlaydi. Bundan tashqari, turizm biznesi tomonidan shaxsiy ma'lumotlarni to'plash va ulardan foydalanish bilan bog'liq maxfiylik muammolari yuzaga kelishi mumkinligi aytilgan (Gretzel va Yoo, 2008) [2].

METODOLOGIYA

Ushbu maqolani tayyorlash jarayonida mavzuga oid statistik ma'lumotlar va nazariyalarni o'rganish uchun tahlilning mantiqiy va taqqoslash usullari, analiz va sintez, tizimli yondashuv, iqtisodiy-statistik tahlil, tanlanma kuzatish hamda tajriba kabi usullardan foydalanilgan.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Aqlli turizm - inson sayohatining aqlli texnologiyalar bilan dinamik bog'lanishidir. U Aqlli shaharlarning rivojlanishi bilan chambarchas bog'liq jarayondir. Smart turizmning rivojlanishini Sun'iy intellekt, IoT, Big Data yoki 5G kabi texnologiyalarning takomillashishi bilan bog'liqdir.

Aqlli turizmning maqsadi innovatsion texnologiyalardan foydalanish orqali resurslarni samaradorlik, raqobatbardoshlik va barqarorlikni oshirishdan iborat. Shu sababli, to'lov usullaridan tortib turli interaktiv tadbirlargacha bo'lgan jarayonlar turistik mahsulotlar sifatida belgilanib modernizatsiya qilinmoqda.

Smart shaharlarda smart turizm aspektlari. Yuqorida aytib o'tilganidek aqlli turizmning rivojlanishi aqlli shaharlar rivojlanishi bilan birgalikda kechadi. Ko'p mamlakatlarda turizm strategik iqtisodiy faoliyat sifatida muhim ahamiyati tufayli shaharlar bo'ylab sayohat qilishning yangi usuli paydo bo'lmoqda. Aqlli shaharda aqlli turizmni birlashtirish uchun ba'zi muhim nuqtalar ishlab chiqilgan:

- Eng zamonaviy infratuzilma barqaror rivojlanishni kafolatlaydi va teng huquqli foydalanishga yordam beradi.
- Ya'ni sayyohlar tashrif buyuradigan destinatsiyalarda zamonaviy texnologiyalar qo'llanilishi hudud turizm salohiyatini nafaqat barqaror saqlash balki rivojlantirishga ham hissa qo'shadi.
- Ko'chada va jamoat joylarida bepul Wi-Fi tarmog'iga kirish.
- Bu tizim orqali hududga tashrif buyurgan xorijlik sayyoh sayohati davomida yuzaga keladigan internet bilan bog'liq muammolarga yechim bo'ladi.
- An'anaviy transport tizimida elektr harakatchanligini oshirish.
- Bu orqali tabiatga avtomobillardan chiqayotgan zaharli is gazi kamayishiga va ekologiyani barqaror saqlash imkoniyatiga erishiladi.

- Barqaror turizmni rivojlantirish.
 - Sayyohlar oqimini barqarorlashtirish va mavsumiylikda yuzaga keladigan muammolarni oldini olish mumkin.
 - Transport oqimi yoki jamoat transporti ma'lumotlarini real vaqtda berilishi.
 - Bu tizim orqali sayyohlar vaqtini tirbandlikda o'tishiga yo'l qo'yilmaydi
- Smart destinatsiyalar tomonidan qo'llaniladigan aqlli yechimlar:

1. Sayohat bozorini raqamlashtirish

Sayohat bozori - bu barcha diqqatga sazovor joylar, sayohatlar, turistik va borar joyning ma'lumotlarini to'playdigan platforma. G'oya tashrif buyuruvchilarni provayderlar bilan bog'lashdir. Bu xizmatlar, diqqatga sazovor joylar, turar joy, restoranlarni to'g'ridan-to'g'ri band qilish imkonini berishi kerak.

2. O'z-o'zidan boshqariladigan yo'nalishlar

O'z-o'zidan boshqariladigan turni tanlagan sayyohlar turli tillar va jo'nash vaqtlarini tanlashlari mumkin, shuningdek, sayohatni o'z qiziqishlariga qarab to'g'irlashlari mumkin. Bu moslashuvchanlik barchasi arzon narxda moslashtirilgan yangi sayohatchilarni jalb qiladi. O'z shahar dasturiga ega bo'lgan yo'nalishlar o'z-o'zidan boshqariladigan marshrutlarni yaratish uchun turoperatorlar bilan hamkorlik qilishi mumkin.

3. Kengaytirilgan reallik (*Augmented Reality, AR*)

Kengaytirilgan reallik ilmiy-fantastik filmdagi hodisalarga o'xshaydi. Asosan, ushbu texnologiya smartfon orqali ko'rilganda, odamning jismoniy atrofdagi idrokini o'zgartiradi. Fantaziyani haqiqatga qo'shish orqali sodir bo'ladi. Ushbu texnologiya smart yo'nalishlar uchun katta imkoniyatlarni taqdim etadi. Ular undan sayohatchilarning biror joyga tashrif buyurish tajribasini yaxshilash uchun foydalanishlari mumkin.

4. Chatbot

Chatbot - bu odamlar bilan suhbatlashish uchun sun'iy intellektdan foydalanadigan xabar almashish dasturi. Boshqacha qilib aytganda, u inson omilisiz foydalanuvchi bilan o'zaro aloqada bo'ladi. O'z portali yoki ilovasiga ega shaharlar mijozlarga xizmat ko'rsatish va turistlarning ma'lumotlarga kirishini yaxshilash uchun ushbu yechimni amalga oshiradi. Bunda diqqatga sazovor joylarga oid tez-tez beriladigan savollarga javob berish uchun chatbotni yuklash kerak bo'ladi. Bundan tashqari, u sayohatchilarga sayohatlarini va hatto xonalarni, parvozlarni bron qilishda yo'l-yo'riqlar ko'rsatadi.

5. Big Data (*Katta ma'lumotlar*).

Odatda kuniga faqat Facebookni o'zida 500 terabayt ma'lumot aylanadi. Internetda har kuni hosil bo'ladigan bu barcha ma'lumotlar hajmi katta ma'lumotlarning asosidir. Lekin faqat Facebook va Google kabi yirik texnologiyalar bundan o'z foydasiga foydalanishi mumkin. Hozirgi kunda bu texnologiyadan kichik

sayyohlik kompaniyalari va destinatsiyalar foydalanishi mumkin. Ma'lumotlar kimdir mehmonxona xonasini bron qilganda, sayohat qilganda, video tomosha qilganda yoki oddiygina veb-saytga tashrif buyurganida to'planishi mumkin. Ichki va tashqi ma'lumotlar to'plamini birlashtirib, qaror qabul qiluvchilar samaraliroq harakat qilish uchun sayohat talabi va xatti-harakatlarini bashorat qilishlari mumkin.

6. Virtual haqiqat (Virtual reality, VR)

Ushbu texnologiya sayohatchilarning manzilga yetib borishdan oldin va keyin tajribasini oshirish uchun ham qo'llaniladi. VR garnitura deb nomlangan maxsus qurilma orqali amalga oshiriladi. VR sayohat sanoatiga "sotib olishdan oldin sinab ko'ring" tushunchasi bilan kirib keladi. VRning bu jihati turizm uchun ajoyib marketing vositasiga aylantiradi. Ular sayohatchilarga boradigan joy haqida tasavvur berish uchun qiziqarli videolar va mashhur diqqatga sazovor joylarning 360° tasviridan foydalanish mumkin. Shuningdek plyajdagi aqlli yo'nalishlarda virtual ko'zoynak taqib yurish mumkin. Ushbu tizim turpaket sotib olishdagi noaniqliklarni kamaytiradi.

7. IoT system (Internet of things, Internet texnologiyalari)

Ovozli qidiruv qurilmasi orqali topiladigan aqlli manzillar ro'yxatidir. Ushbu rivojlanayotgan texnologiya 5G tarmog'i mavjud hududlarda samara beradi. IoT, Internetga ulangan va avtomatik ravishda harakatlarni amalga oshirish uchun ma'lumotlarni yuborish va qabul qilish qobiliyatiga ega qurilmalarni anglatadi. Ushbu texnologiyaning imkoniyatlarini ko'rsatish uchun keling, ma'lum bir manzilning tarixiy markazida sayr qilayotgan sayyohni tasavvur qilaylik. Ular mashhur attraksionga yaqinlashganda, ularning smartfoniga ish vaqti va undagi odamlar soni ko'rsatilgan bildirishnoma yuboriladi. Bu nafaqat sayohatchilarning vaqtini optimallashtiradi, balki sayyohlarni belgilangan yaxshi joyga taqsimlaydi.

8. Sun'iy intellekt.

Sun'iy intellekt deganda inson aralashuvisiz muammolarni o'rganish, qaror qabul qilish, ma'lumotlar to'plamini tanib olish va izohlash imkoniyatiga ega bo'lgan kompyuterlar va dasturlar tushuniladi. Uning asosiy xususiyatlaridan biri - bu murakkab muammolarga tezkor javob berish va odamlarga nisbatan kam xatoga yo'l qo'yishi. Harakatlarni o'rganish qobiliyati tufayli sayyohlik xizmatlari ushbu texnologiyadan sayyohlarning xatti-harakatlarini o'rganish. Turizmدا sun'iy intellektning yana bir qo'llanilishi olomoni boshqarishga yordam berishdir. Rasmiylar undan sayyohlarni joy juda gavjum bo'lishidan oldin ma'lum bir joyga qayta taqsimlash uchun foydalanishi mumkin.

Aqlli texnologiyalar, shuningdek, shaxsiylashtirilgan xizmatlarni taqdim etish orqali sayyohlik tajribasini oshirdi. Masalan, mehmonxonalar endi mehmonlarga moslashtirilgan xizmatlarni taklif qilish uchun aqlli texnologiyalardan foydalanishi mumkin. Mehmonlar o'z smartfonlari yordamida xonalaridagi haroratni nazorat

qilishlari, xonalarga xizmat ko'rsatishga buyurtma berishlari va hatto uy-ro'zg'or xizmatlarini rejalashtirishlari mumkin.

Aqlli texnologiyalardan foydalanish sayyohlarning xavfsizligini ham oshirdi. Sayyohlar endi o'z smartfonlaridan favqulodda xizmatlarga kirish, hodisalar haqida xabar berish va sayohat joylarida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan xavflar haqida ogohlantirish olishlari mumkin. Shuningdek yuzni tanish, kontaktsiz ro'yxatdan o'tish va sun'iy intellekt yordamida boshqariladigan kuzatuv tizimlari kabi texnologiyalar turizm sanoatida xavfsizlik choralari kuchaytirishga yordam beradi. Ushbu innovatsiyalar sayohat bilan bog'liq xavflarni kamaytirishga yordam beradi.

Aqlli texnologiyalar sayyohlik korxonalariga maqsadli marketing xizmatlarini taqdim etish orqali daromadlarni oshirish imkonini ham beradi. Turizm korxonalarini endi sayyohlarning xatti-harakatlari va afzalliklarini kuzatish uchun ma'lumotlar tahlilidan foydalanishlari mumkin. Ushbu ma'lumotlardan sayyohlarning qiziqishlari va tanlovlaridan kelib chiqqan holda muayyan guruhlariga mo'ljallangan shaxsiylashtirilgan marketing kompaniyalarini yaratish uchun foydalanish mumkin.

Aqlli texnologiyalar qo'llaniladigan yana bir soha turar joy va transportdir. Masalan, aqlli mehmonxonalar avtomatlashtirilgan ro'yxatdan o'tish tizimlari, kalitsiz kirish va shaxsiylashtirilgan xonalarni boshqarish kabi zamonaviy texnologiyalar bilan jihozlangan. Bu nafaqat mehmonlarning sayohatini yanada qulay va yoqimli qiladi, balki mehmonxonalariga xarajatlarni kamaytirish va samaradorlikni oshirishga yordam beradi. Xuddi shunday, sayohatlarni taqsimlash xizmatlari va jamoat transporti ilovalari kabi aqlli transport tizimlari sayyohlarning o'z manzillarini aylanib o'tishlarini osonlashtirib, tirbandlikni kamaytirish va barqarorlikni yaxshilash imkonini beradi.

Turizm sanoatida smart texnologiyalarning salbiy ta'siri. Turizmda aqlli texnologiyalarning ko'plab afzalliklariga qaramay, ularni amalga oshirish bilan bog'liq muammolar ham mavjud. Asosiy tashvishlardan biri maxfiylik va ma'lumotlarni himoya qilishda yuzaga keladigan muammolar, chunki sayyohlar shaxsiy ma'lumotlarini kompaniyalar va yo'nalishlar bilan bo'lishishda ikkilanishlari mumkin. Shuningdek, texnologiyaning odamlarning o'zaro ta'siri va shaxsiylashtirilgan xizmat ko'rsatish o'rnini bosishi mumkinligi haqida xavotirlar mavjud, bu ko'pincha turizm tajribasida asosiy omil hisoblanadi.

Xulosa qilib aytish mumkinki, turizmni rivojlantirishda aqlli texnologiyalar katta rol o'ynadi. Texnologiyaning kuchidan foydalangan holda, turizm sanoati sayyohlar uchun sayohat tajribasini yaxshilashga va turizm biznesi uchun operatsiyalarni optimallashtirishga muvaffaq bo'ldi. Aqlli texnologiyalar sayyohlarga sayohatlarini yanada samarali rejalashtirish va amalga oshirish imkonini berdi, shu bilan birga ularga shaxsiylashtirilgan va immersiv tajribalar taqdim etdi. Bundan tashqari, turizm bizneslari marketing strategiyalarini yaxshilash, operatsiyalarni tartibga solish va

daromadlarni oshirish uchun aqlli texnologiyalardan foydalanishga muvaffaq bo'ldi. Texnologiya rivojlanishda davom etar ekan, aqlli turizm innovatsiyalar va o'sishni rag'batlantiradigan turizm sanoatida tobora muhim rol o'ynashda davom etishi kutilmoqda.

Shuningdek aqlli mehmonxonalar samaradorlikni oshirish va xarajatlarni kamaytirish uchun avtomatlashtirilgan ro'yxatdan o'tish tizimlari, kalitsiz kirish va shaxsiylashtirilgan xonalarni boshqarish kabi zamonaviy texnologiyalar bilan jihozlangan. Ride-sharing xizmatlari va jamoat transporti uchun ishlab chiqilgan aqlli transport ilovalari sayyohlar uchun belgilangan manzil bo'ylab harakatlanishni osonlashtirdi, tirbandlikni kamaytiradi va barqarorlikni ta'minlaydi.

Turizmدا aqlli texnologiyalarni tatbiq etish bilan bog'liq muammolar orasida maxfiylik va ma'lumotlarni himoya qilish hamda odamlarning o'zaro ta'siri va shaxsiylashtirilgan xizmat o'rnini bosadigan texnologiyalar salohiyati haqidagi xavotirlar kiradi. Korxonalar va yo'nalishlar uchun aqlli texnologiyalarni joriy etish bilan bog'liq foyda va muammolarni diqqat bilan ko'rib chiqish, ulardan mas'uliyatli va axloqiy tarzda foydalanishni ta'minlash muhim ahamiyatga ega.

XULOSA

Xulosa qilib aytish mumkinki, turizmni rivojlantirishda aqlli texnologiyalar katta rol o'ynaydi. Texnologiyaning kuchidan foydalangan holda, turizm sanoati sayyohlar uchun sayohat tajribasini yaxshilashga va turizm biznesi uchun operatsiyalarni optimallashtirishga muvaffaq bo'ldi. Aqlli texnologiyalar sayyohlarga sayohatlarini yanada samarali rejalashtirish va amalga oshirish imkonini berdi, shu bilan birga ularga shaxsiylashtirilgan va immersiv tajribalar taqdim etdi. Bundan tashqari, turizm bizneslari marketing strategiyalarini yaxshilash, operatsiyalarni tartibga solish va daromadlarni oshirish uchun aqlli texnologiyalardan foydalanishga muvaffaq bo'ldi. Texnologiya rivojlanishda davom etar ekan, aqlli turizm innovatsiyalar va o'sishni rag'batlantiradigan turizm sanoatida tobora muhim rol o'ynashda davom etishi kutilmoqda.

Biroq, aqlli turizm salohiyatini to'liq ro'yobga chiqarish uchun hal qilinishi kerak bo'lgan ba'zi muammolar mavjud. Muammolardan biri raqamli tafovutdir, chunki barcha sayyohlar kerakli texnologiya yoki raqamli ko'nikmalarga ega emas. Yana bir qiyinchilik - bu aqlli texnologiyalarning o'zaro ishlashi va uzluksiz integratsiyasini ta'minlash uchun turizm manfaatdor tomonlari o'rtasida hamkorlik va standartlashtirish zarurati.

Biroq, aqlli turizm salohiyatini to'liq ro'yobga chiqarish uchun hali ham hal qilinishi kerak bo'lgan muammolar mavjud. Bularga raqamli tafovut va turizm manfaatdor tomonlari o'rtasida hamkorlik va standartlashtirish zarurati kiradi. Hukumatlar, sayyohlik tashkilotlari va korxonalar raqamli inklyuziyani targ'ib qilish

va sayyohlar va xodimlar uchun o'quv dasturlarini taqdim etish uchun birgalikda ishlashi kerak. Smart texnologiyalarning o'zaro ishlashi va uzluksiz integratsiyalashuvini ta'minlash uchun standartlashtirish bo'yicha sa'y-harakatlar ham ustuvor bo'lishi kerak.

Ushbu muammolarni hal qilish uchun hukumatlar, sayyohlik tashkilotlari va korxonalar raqamli inklyuzivlikni targ'ib qilish va sayyohlar va xodimlar uchun o'quv dasturlarini taqdim etishda hamkorlik qilishlari muhimdir. Aqlli texnologiyalar turli turizm sektorlarida osonlik bilan integratsiya qilinishi va ishlatilishini ta'minlash uchun standartlashtirish ishlariga ham ustuvor ahamiyat qaratish lozim.

Takliflar nuqtai nazaridan, turizm korxonalari sanoatda raqobatbardoshlikni saqlab qolish uchun aqlli texnologiyalarga sarmoya kiritish va innovatsiyalarni qabul qilishlari muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, ular barqarorlikka ustuvor ahamiyat berishlari va atrof-muhitga ta'sirini kamaytirish uchun aqlli texnologiyalardan foydalanishlari kerak. Hukumatlar sayyohlik korxonalarini aqlli texnologiyalarni o'zlashtirishlari va aqlli yo'nalishlar rivojlanishini rag'batlantirishlari kerak. Va nihoyat, sayyohlarni aqlli texnologiyalardan mas'uliyat bilan foydalanishga va mahalliy madaniyatlar va atrof-muhitni hurmat qilishga undash kerak.

Umuman olganda, aqlli texnologiyalarning turizm rivojiga ta'siri katta va bu soha kelajagini shakllantirishda davom etadi. Muammolarni hal qilish va innovatsiyalarni qabul qilish orqali turizm sanoati sayyohlar uchun sayohat tajribasini yaxshilashda davom etishi va barqarorlik va o'sishni rag'batlantirishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Buhalis, D., & Law, R. (2008). Progress in information technology and tourism management: 20 years on and 10 years after the Internet—The state of eTourism research. *Tourism management*, 29(4), 609-623.

2. Yoo, K. H., Lee, Y., Gretzel, U., & Fesenmaier, D. R. (2009). Trust in travel-related consumer generated media. In *Information and communication technologies in tourism 2009* (pp. 49-59). Springer, Vienna.

3. Gretzel, U., Sigala, M., Xiang, Z., & Koo, C. (2015). Smart tourism: foundations and developments. *Electronic markets*, 25, 179-188.

4. Gretzel, U., Koo, C., Sigala, M., & Xiang, Z. (2015). Special issue on smart tourism: convergence of information technologies, experiences, and theories. *Electronic Markets*, 25, 175-177.

5. Ruziev, S., Rasulov, H., & Yusupov, A. (2022). MEHMONDO'STLIK VA TURIZM SANOATIDAGI BOSHQARUV SOXALARIDA GENDER XILMA-XILLIGI. *PEDAGOGS jurnali*, 2(2), 156-173.

6. Nazrullaevna, M. G. (2021). Mechanisms for the development and management of innovative activity in Uzbekistan. *SOUTH ASIAN JOURNAL OF MARKETING & MANAGEMENT RESEARCH*, 11(4), 15-20

7. Yusupov Abbosxon Aliyevich. (2023). METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF USING HUMAN RESOURCES IN THE ACTIVITY OF SMALL BUSINESS SUBJECTS. *Intent Research Scientific Journal*, 2(3), 182–187. Retrieved from <https://intentresearch.org/index.php/irsj/article/view/67>

8. Omonjon, U. (2023). ISH BILARMONLIK VA MICE TURIZMNI AXAMYATI. *QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 249-250.

9. Yuldasheva Nilufarxon A'zamjon qizi, Umarov Azizjon Azamjon o'g'li, & Abdullayev Axrorjon Axadjon o'g'li. (2023). SUN'IY INTELLEKT VA RAQAMLI IQTISODIYOT RIVOJLANISHI. *QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 1(1), 73–75. <https://doi.org/10.54613/ku.v6i6.254>

10. Qodirjon o'g'li, B. T., & Nazarali o'g'li, M. S. (2023). FISCAL POLICY AS THE PRIMARY TOOL TO AFFECT THE STRENGTH OF THE CAPITAL MARKETS. *QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 8, 32-35.